

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžrk/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200790
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200790.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci žalobkyne: R. B., narodená dňa XX.XX.XXXX, L., právne zastúpenej: JUDr. Jiří Martaus, advokát, Ul. 1. mája 113/19, Liptovský Mikuláš, proti žalovanému (sťažovateľ): Okresný úrad Prešov, odbor opravných prostriedkov, Námestie mieru 3, Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OÚ-PO-OOP4-2016/034929-DRA zo dňa 05.09.2016 v spojení s prvoinštančným správny rozhodnutím č. OU-PP-PLO-2016/000658-015-KJ zo dňa 16.05.2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/43/2016-25 zo dňa 25.05.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/43/2016-25 zo dňa 25. mája 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. d/, e/, g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. OÚ-PO-OOP4-2016/034929-DRA zo dňa 05.09.2016 v spojení s rozhodnutím Okresného úradu Poprad, pozemkový a lesný odbor č. OU-PP-PLO-2016/000658-015-KJ zo dňa 16.05.2016, ktorým sa podľa § 30 ods. 1 písm. d/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) zastavilo konanie vo veci uplatneného nároku zo dňa 28.12.2004 na pozemky nachádzajúce sa v k. ú. D. v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom (ďalej len „reštitučný zákon“) a vec vrátil prvoinštančnému správny orgánu na ďalšie konanie. Náhradu trov konania správny súd priznal žalobkyni.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd konštatoval, že súd ako správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutia a konanie, ktoré im predchádzalo a jednomyselne dospel k záveru, že žaloba je dôvodná, pretože zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov a tiež

došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej.

3. Poznamenal, že podaním sa v zmysle Správneho poriadku rozumie prejav vôle adresovaný správneému orgánu písomnou formou alebo ústne do zápisnice. Subjektom oprávneným urobiť podanie môže byť každý okrem správneho orgánu, ktorý má vo veci konať a rozhodnúť. Správny poriadok pri posudzovaní podania vychádza z jeho materiálneho chápania. Podanie sa neposudzuje podľa jeho formálneho označenia, ale podľa jeho obsahu. Všeobecnými náležitosťami podania podľa Správneho poriadku je individualizácia subjektu, t. j. kto ho podáva, označenie predmetu konania, t. j. čoho sa návrh týka a napokon označenie petitu, t. j. čo sa navrhuje.

4. Dodal, že rozsah pomoci poskytovanej správneým orgánom v súvislosti s nedostatkami podania nie je absolútny. Jeho relativizácia spočíva v tom, že táto právna pomoc sa poskytuje účastníkovi konania, t. j. až po začatí konania, obsahom pomoci sú predovšetkým procesné práva a povinnosti, ktorých ovplyvňovanie má vplyv na postavenie účastníka konania a jeho správny procesný postup, rozsah poučenia musí byť taký, aby účastník v konaní neutrpel ujmu, avšak nemá nahrádzať pomoc poskytovanú na zmluvnom základe advokátom. Odstraňovanie nedostatkov podania je konkretizáciou zásady úzkej súčinnosti správneho orgánu s účastníkmi konania. Táto súčinnosť nemôže mať charakter formálnosti. Jej cieľom je vybaviť vec efektívne, zodpovedne a bez zbytočných prieťahov.

5. V ďalšom uviedol, že z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že hoci nemožno prvostupňovému správneému orgánu vytknúť, žeby sa nepokúsil o odstránenie väd podania žalobcu, treba mu však vytknúť, že podľa príslušných zákonných ustanovení a zásad, nepostupoval dôsledne. Napriek tomu, že ide o uplatnenie reštitučného nároku, a že bolo zjavné, že žalobkyňa nie je schopná pochopiť poučenie správneho orgánu a podľa jeho pokynov podanie doplniť a opraviť (s poukazom na skutočnosť, že nebola v správnom konaní zastúpená advokátom), na výzvy k oprave a doplnení podania ale reagovala, mal sa podľa krajského súdu správny orgán pokúsiť o odstránenie väd podania iným vhodným spôsobom. Aj keď správny orgán vyzval žalobkyňu vyjadriť sa k podkladom pred vydaním samotného rozhodnutia, vzhľadom na komplikovanosť veci správny súd nebol toho názoru, že by prvostupňový správny orgán vyčerpал všetky možnosti dané mu Správneým poriadkom na to, aby zabezpečil objektivitu v konaní tým, že dá účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a dá mu možnosť navrhnúť jeho doplnenie ako sa uvádza v prvostupňovom správnom rozhodnutí.

6. Na základe uvedeného mal správny súd za to, že konanie správneho orgánu spočívajúce v tom, že v administratívnom spise chýba dôkaz o tom, či a v akom rozsahu prebiehala súčinnosť medzi žalobkyňou a správneým orgánom a či boli zachované procesné práva žalobkyne ako účastníčky konania, spôsobilo nezákonnosť rozhodnutí oboch správnych orgánov.

7. V ďalšom sa správny súd stotožnil so žalobnou námietkou žalobkyne, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť, keď žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviedol, že nie je možné preukázať prechod vlastníctva prídelu na štát alebo inú právnickú osobu a na druhej strane poukázal, že prídel bol odňatý pre neplnenie povinností prídelcu. Túto argumentáciu správny orgán nepodporil žiadnym dôkazom ani dostatočnou správneou úvahou.

8. Poukázal na to, že nezrozumiteľnosťou sa rozumie nielen jazyková, ale aj logická nezrozumiteľnosť. Patria sem aj prípady, keď z rozhodnutia nie je zrejmé, či a aké dôkazy boli vykonané a ďalej prípady, keď dôkazy sú v zjavnom rozpore medzi výrokom a odôvodnením rozhodnutia. Nepreskúmateľnosť z nedostatku dôvodov neznamena len absolútny nedostatok odôvodnenia, ale zahŕňa aj prípady, keď pre dané rozhodnutie nebol dostatok dôvodov. Ďalšou obsahovou náležitosťou rozhodnutia je jeho odôvodnenie. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správneosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán reagovať na dva okruhy problémov: na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci. Za skutkové okolnosti treba považovať najmä skutočnosti, ktoré boli nepochybne zistené a ich právny význam. Ďalej treba uviesť, aké dôkazy boli vykonané, ako ich hodnotí správny orgán, prečo neboli vykonané niektoré navrhované dôkazy a

napokon ako sa správny orgán vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov. Právne posúdenie veci znamená, že správny orgán subsumuje zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie hmotnoprávneho predpisu. Medzi právnym posúdením a skutkovými zisteniami musí byť logický vzťah. Nestačí len citácia príslušného ustanovenia, ale je žiaduce, aby sa vyložil aj obsah právnej normy, aby účastníci pochopili vzťah medzi skutkovým zistením a právnym posúdením. Osobitnú pozornosť treba v odôvodnení venovať tým skutočnostiam, ku ktorým správny orgán dospel na základe inštitútu voľnej úvahy.

9. Zdôraznil, že v ďalšom konaní prvostupňový správny orgán bude postupovať tak, aby žalobkyňa neutrpela ujmu na svojich právach. Povinnosťou správneho orgánu je predvolať si žalobkyňu na ústne pojednávanie a poskytnúť jej potrebnú súčinnosť v zmysle § 3 Správneho poriadku. Úlohou správneho orgánu v ďalšom konaní bude presne a úplne zistiť skutkový stav, vydať nové rozhodnutie, v ktorom je povinný uviesť skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie v súlade s § 47 ods. 3 Správneho poriadku. V tejto súvislosti dal krajský súd do pozornosti nález Ústavného súdu SR III.ÚS 127/2010-35 zo dňa 22. júna 2010.

10. Rozsudok napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. g/ a písm. h/ S.s.p.).

11. Sťažovateľ poukázal na to, že účastníčka konania bola prvostupňovým právnym orgánom, resp. jeho právnymi predchodcami niekoľkokrát vyzvaná na doplnenie dokladov, medzi iným aj na predloženie dokladu o prechode nehnuteľnosti na štát alebo inú právnickú osobu.

12. V ďalšom uviedol, že krajský súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej. Uvedené tvrdenie krajského súdu je podľa sťažovateľa v rozpore s jeho tvrdením (bod 33.), že pri zastavení konania je správne konanie meritorne skončené skôr, než sa dospeje k rozhodnutiu vo veci samej. K rozhodovaniu vo veci samej z dôvodu zastavenia konania nedošlo.

13. Poznamenal, že účastníčka konania mala možnosť navrhovať dokazovanie. Listom OU-PP-PLO-2016/000658-014-KJ zo dňa 20.4.2016 prvostupňový správny orgán účastníčke konania oznámil v zmysle § 27 ods. 1 Správneho poriadku, že sa môže v lehote 15 dní vyjadriť k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním. Účastníčka konania túto možnosť nevyužila. Následne prvostupňový správny orgán vydal rozhodnutie č. j. OU-PP-PLO-2016/000658-015-KJ zo dňa 16.5.2016 (ďalej len „rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu“). Sťažovateľ preto poukazuje na to, že postup prvostupňového správneho orgánu pri zastavení konania podľa § 30 ods. 1 písm. d) bol v súlade so Správnym poriadkom. Na skutočnosť, že účastníčka konania bola upovedomená o možnosti vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním je obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

14. Sťažovateľ vyjadril absolútny nesúhlas s tvrdením krajského súdu (bod 43.), ak uviedol: „...žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviedol, že nie je možné preukázať prechod vlastníckeho prídeltu na štát alebo inú právnickú osobu a na druhej strane poukázal, že príděl bol odňatý pre neplnenie povinností prídeltcu. Túto argumentáciu správny orgán nepodporil žiadnym dôkazom ani dostatočnou správnu úvahou“. Mal za to, že tvrdenie krajského súdu je absolútne v rozpore s tým, čo je uvedené v napadnutom rozhodnutí sťažovateľa. Sťažovateľ poukázal na to, že dôvod prechodu na štát mohol byť rôzny a nebolo preukázané, že boli naplnené znaky reštitučného zákona.

15. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v súlade s nálezom Ústavného súdu SR III.ÚS 127/2010-35 zo dňa 22.6.2010 prvostupňový správny orgán aj postupoval, ak účastníčku konania opakovane 3-krát vyzýval na odstránenie nedostatkov podania (listami č. OPÚ-183/2005/Pr. zo dňa 24.01.2005, č.

2523/76/2008 RV zo dňa 20.08.2008 a č. 1531/72/2009 RV zo dňa 01.06.2009) a konanie nezastavil skôr. Taktiež sám prvostupňový správny orgán vynaložil maximálne úsilie na zabezpečenie dokladov potrebných k rozhodnutiu vo veci, ak oslovoval jednotlivé archívy(listom OÚ-PP-PLO-2015/014256-002 zo dňa 26.10.2015 vyzval MV SR, štátny archív Levoča a Slovenský národný archív Bratislava; listom OU-PP-PLO-2016/000658-005 zo dňa 18.01.2016 OÚ PLO vyzval znova archívy - Levoča, Bratislava, Poprad, Sp. Nová Ves, Košice; Obec Hrhov; Tatra Agrolev, s.r.o. Levoča; Okresný súd Spišská Nová Ves a Okresný úrad, katastrálny odb. D.).

16. Taktiež poukázal na to, že podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR rozsah pomoci poskytovanej správnym orgánom v zmysle § 19 ods. 3 Správneho poriadku pri odstraňovaní nedostatkov podania nie je absolútny, ale reštitučný zákon vychádza z predpokladu aktívnej spolupráce účastníkov konania (napr. rozsudok NS SR 1Sžro/80/2001 zo dňa 20.12.2011).

17. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že účastníčka konania neunesla dôkazné bremeno vyplývajúce z ustanovení § 3 reštitučného zákona, podľa ktorého mala nielen do 31.12.2004 uplatniť reštitučný nárok na obvodnom pozemkovom úrade, čo vykonala, ale zároveň mala preukázať skutočnosti podľa § 3 reštitučného zákona, t. j. preukázať prechod pozemku na štát alebo inú právnickú osobu.

18. Na základe vyššie uvedených skutočností bol sťažovateľ presvedčený, že rozsudok vydaný krajským súdom je nesprávny, nezákonný a nespĺňa všetky zákonom vyžadované atribúty zákonnosti, a preto v zmysle ustanovenia § 445 ods. 1 písm. d/ S.s.p. navrhol, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu v celom rozsahu a vrátil vec na ďalšie konanie.

19. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti v stanovenej lehote nevyjadrila.

20. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.). Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. apríla 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

21. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s prvoinštančným správnym rozhodnutím o zastavení reštitučného konania a vec vrátil orgánu verejnej správy prvej inštancie na ďalšie konanie, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a orgánu verejnej správy prvej inštancie, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 19 ods. 3 Správneho poriadku, pokiaľ podanie nemá predpísané náležitosti, správny orgán pomôže účastníkovi konania nedostatky odstrániť, prípadne ho vyzve, aby ich v určenej lehote odstránil; súčasne ho poučí, že inak konanie zastaví.

Podľa § 30 ods. 1 písm. d/ Správneho poriadku, správny orgán konanie zastaví, ak účastník konania na výzvu správneho orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky svojho podania a bol o možnosti zastavenia konania poučený.

Podľa § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona, oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku,

ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

Podľa § 5 ods. 2 reštitučného zákona, rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad.

Podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona, na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

22. Kasačný súd z obsahu administratívneho spisu žalovaného zistil, že žalobkyňa si podaním zo dňa 28.12.2004 uplatnila právo na navrátenie vlastníctva po pôvodnom vlastníkovi E. G. a manželke C. G. (rodičoch žalobkyne) v zmysle reštitučného zákona k pozemkom v k. ú. D. v celkovej výmere 2,9854 ha, a to z dôvodu uvedeného v § 3 ods. 1 písm. o/ reštitučného zákona. Výzvou zo dňa 24.01.2005 vyzval sťažovateľ žalobkyňu, aby doplnila doklady nutné k preukázaniu oprávnenosti nároku v zmysle reštitučného zákona ako aj k pokračovaniu správneho konania v predmetnej veci s tým, že prílohou výzvy bol zoznam požadovaných dokladov. Listom zo dňa 20.08.2008 vyzval sťažovateľ žalobkyňu o predloženie listín (1/ titul, na základe ktorého došlo k odňatiu pôdy podľa Výmeru 65927/47 zo dňa 27.11.1947; 2/ identifikácia parciel, úplné výpisy z PKV, platné LV; 3/ dedičské konanie po pôvodnom vlastníkovi C. G.) s poučením, že pokiaľ uvedené listiny nepredloží do 30.09.2008, konanie bude v zmysle Správneho poriadku zastavené. Žalobkyňa v odpovedi na výzvu sťažovateľa zo dňa 18.09.2008 oznámila, že pridelená pôda bola odňatá komunistami, ktorých konanie bolo spojené s fyzickým násilím na jej rodičoch bez udania titulu, preto žiadanú listinu nie je možné zaslať. Dodala, že parcely uvedené na výmere neboli zapísané v pozemkovej knihe, ani neskôr v katastri nehnuteľností, preto nie je možné dané parcely identifikovať, či žiadať od nej dokumenty. Konštatovala, že pri ROEP si tieto nároky uplatňovala a tieto skutočnosti komisia prejednávala, preto bola prekvapená, že od nej sťažovateľ žiada dokumentáciu, o ktorej je zrejmé, že neexistuje a nikdy neexistovala. Podaním zo dňa 01.06.2009 požiadal sťažovateľ žalobkyňu o doplnenie jej podania z 28.12.2004 o titul, na základe ktorého bola odňatá pôda štátom, ktorá bola pôvodnému vlastníkovi E. G. a manž. C. G. pridelená Výmerom 65927/47-III/B zo dňa 27.11.1947. Sťažovateľ súčasne poučil žalobkyňu o možnosti zastavenia konania v prípade nepredloženia požadovaných listín v lehote 30 dní od doručenia výzvy.

23. Žiadosťou o poskytnutie dokladov zo dňa 26.10.2015 požiadal sťažovateľ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív Levoča a Slovenský národný archív o poskytnutie dokladov (konečný prídellový plán v k. ú. D.; prídellové listiny na meno G. E. a G. C.; doklady o vyplatení prídely; doklad o zrušení prídely; výmer o vlastníctve pôdy; Výkazy nehnuteľností skonfiškovaných a pridelených na meno E. G. a C. G. resp. iné doklady týkajúce sa prídellového konania uvedených osôb), ktoré sú potrebné ako podklady pre rozhodnutie o uplatnenom reštitučnom nároku.

24. Opätovnú žiadosť o poskytnutie dokladov potrebných ako podklady pre rozhodnutie o uplatnenom reštitučnom nároku realizoval sťažovateľ listom zo dňa 18.01.2016, ktorý adresoval nasledovne: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív Levoča; Slovenský národný archív; Štátny archív Levoča, pobočka Poprad; Štátny archív v Košiciach - pracovisko archív Spišská Nová Ves; Štátny archív v Košiciach; Obec Spišský Hrhov; Tatra Agrolev, s.r.o.; Okresný úrad Spišská Nová Ves; Okresný úrad Spišská Nová Ves, katastrálny odbor.

25. Listom zo dňa 20.04.2016 dal sťažovateľ žalobkyňi možnosť pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k jeho podkladom ako aj k spôsobom ich zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie, s tým, že so spisovým materiálom mala možnosť oboznámiť sa na správnom orgáne.

26. O žiadosti žalobkyne zo dňa 28.12.2004 napokon rozhodol orgán verejnej správy prvej inštancie rozhodnutím č. OU-PP-PLO-2016/000658-015-KJ zo dňa 16.05.2016, ktorým podľa § 30 ods. 1 písm. d/ Správneho poriadku konanie vo veci uplatneného reštitučného nároku zastavil. Rozhodnutie odôvodnil tým, že napriek tomu, že niekoľkokrát vyzval žalobkyňu na odstránenie nedostatkov podania a na doloženie všetkých dokladov, najmä listiny, ktorou by sa dalo preukázať prechod nehnuteľností na štát a

určil jej primeranú lehotu na odstránenie nedostatkov, podania a doplnenie podkladov, a zároveň ju poučil o následkoch nedoplnenia podania, k odstráneniu nedostatkov a k doplneniu podania o všetky doklady a listiny uvedené vo výzve nedošlo.

27. Na podklade podaného odvolania voči rozhodnutiu orgánu verejnej správy prvej inštancie rozhodol žalovaný tak, že odvolanie žalobkyne zamietol a prvoinštančné správne rozhodnutie potvrdil dôvodiac, že žalobkyňa ako účastníčka konania napriek výzvam s poučením o možnosti zastavenia konania svoje podanie nedoplnila a neodstránila tak nedostatky svojho podania, teda žalovaná neuniesla dôkazné bremeno, keďže nepredložila listinu alebo iný dôkaz o prechode nehnuteľnosti na štát alebo inú právnickú osobu.

28. Krajský súd rozhodujúc o správnej žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvoinštančným správnym rozhodnutím zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy prvej inštancie na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku správneho súdu vyplýva, že podľa názoru krajského súdu, hoci nemožno prvoinštančnému orgánu verejnej správy vyčítať, žeby sa nepokúsil o odstránenie väd podania žalobkyne, mal sa však, vzhľadom na to, že ide o uplatnenie reštitučného nároku, pokúsiť o odstránenie väd podania aj iným vhodným spôsobom. V ďalšom mal za to, že orgán verejnej správy prvej inštancie nevyčerpал všetky možnosti dané mu Správnym poriadkom na to, aby zabezpečil objektivitu v konaní. Dodal, že rovnako z administratívneho spisu nevyplýva, že by prvoinštančný orgán verejnej správy predvolal žalobkyňu na ústne pojednávanie a vyhotovil o ňom zápisnicu. Krajský súd konštatoval, že absencia dôkazu v administratívnom spise o tom, či a v akom rozsahu prebiehala súčinnosť medzi žalobkyňou a správnym orgánom a či boli zachované procesné práva žalobkyne spôsobilo nezákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy oboch inštancií. Zároveň konštatoval nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného pre nezrozumiteľnosť. Na základe uvedeného uložil krajský súd orgánu verejnej správy prvej inštancie v ďalšom konaní postupovať tak, aby žalobkyňa neutrpela ujmu na svojich právach, a teda predvolal žalobkyňu na ústne pojednávanie, poskytol jej potrebnú súčinnosť, presne a úplne zistiť skutkový stav a vydal nové rozhodnutie.

29. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu namietal nesprávne právne posúdenie veci a odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Mal za to, že rozsudok vydaný správnym súdom prvej inštancie je nesprávny, nezákonný a nespĺňa všetky zákonom vyžadované atribúty zákonnosti, preto požadoval jeho zrušenie v celom rozsahu a vrátenie veci na ďalšie konanie.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd konštatuje, že súhlasí s odôvodnením rozsudku krajského súdu v tej časti, v ktorej uvádza, že odôvodnenie rozhodnutia musí poskytnúť skutkovú aj právnu oporu výroku rozhodnutia a musí byť formulované tak, aby bolo zrozumiteľné komukoľvek (bod 30.). Súhlasí aj s krajským súdom uvedenou charakteristikou podania v zmysle Správneho poriadku (bod 38.), ako aj s poukazom správneho súdu prvej inštancie na rozsah pomoci poskytovanej orgánom verejnej správy pri odstraňovaní nedostatkov podania (bod 39.). S ďalšími časťami právneho názoru krajského súdu vyslovenými v napadnutom rozsudku sa však kasačný súd nemohol stotožniť, nakoľko tieto vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

31. V prvom rade kasačný súd nesúhlasí s argumentáciou krajského súdu, že orgán verejnej správy prvej inštancie v správnom konaní nepostupoval dôsledne, a že sa mal pokúsiť o odstránenie väd podania iným vhodným spôsobom. Kasačný súd má z administratívneho spisu žalovaného za jednoznačne preukázané, že prvoinštančný orgán žalobkyňu tromi výzvami (zo dňa 21.04.2005, 20.08.2008 a 01.06.2009) požiadal o doplnenie resp. predloženie listín potrebných na rozhodnutie o ňou uplatnenom reštitučnom nároku, pričom žalobkyňa reagovala len na výzvu zo dňa 20.08.2008 listom zo dňa 18.09.2008, z ktorého obsahu vyplýva, že potrebnou dokumentáciou nedisponuje. Žalobkyňa bola súčasne v každej výzve poučená o možnosti zastavenia konania v prípade nedoplnenia podania v zmysle pokynov obsiahnutých vo výzve. Následne orgán verejnej správy prvej inštancie z vlastnej iniciatívy oslovil viaceré štátnych orgánov a inštitúcií za účelom získania potrebných podkladov pre rozhodnutie v reštitučnej veci, ale bezvýsledne. Z uvedeného jasne vyplýva, že prvoinštančný orgán verejnej správy

vyvinul adekvátnu snahu v súvislosti s odstraňovaním nedostatkov podania žalobkyne zo dňa 28.12.2004.

32. V súvislosti s uvedeným potom vyznieva absurdne tvrdenie krajského súdu, že v administratívnom spise chýba dôkaz o priebehu súčinnosti medzi žalobkyňou a orgánom verejnej správy. K tomu kasačný súd dodáva, že pri odstraňovaní nedostatkov podania sa vyžaduje aktívna kooperácia účastníka konania s orgánom verejnej správy, ktorú však kasačný súd v prejednávacom prípade u žalobkyne nespozoroval. Podľa názoru kasačného súdu vyvinul orgán verejnej správy maximálne úsilie zistiť úplne a presne skutočný stav veci a zaobstarať si podklady pre rozhodnutie a tým pomôcť žalobkyni odstrániť nedostatky podania, ktorá však aj napriek rozsiahlej aktivite orgánu verejnej správy prvej inštancie neodstránila vady podania.

33. Krajský súd vytkol prvoinštančnému orgánu, že vzhľadom na komplikovanosť veci objektívne neumožnil žalobkyni vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, navrhnúť jeho doplnenie a že nenariadil ústne pojednávanie. S uvedenou argumentáciou podľa kasačného súdu nemožno súhlasiť, nakoľko podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona sa na rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. V zmysle ustanovenia § 21 ods. 1 Správneho poriadku je správne konanie spravidla ovládané zásadou písomnosti a neverejnosti. Vo svetle uvedeného vyhodnotil kasačný súd za správny postup prvoinštančného orgánu verejnej správy, ktorý písomne vyzval žalobkyňu vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Ústne konanie sa vo všeobecnosti, na rozdiel od súdneho konania, nevyžaduje s tým, že ústne pojednávanie orgán verejnej správy nariaďuje predovšetkým vtedy, ak to vyžaduje povaha veci. Cieľom ústneho pojednávania je hlavne zistiť skutočný stav veci, a pokiaľ možno odstrániť rozpory medzi účastníkmi. Je teda zrejmé, že prvoinštančný orgán verejnej správy nebol zo zákona povinný nariadiť ústne pojednávanie s cieľom umožniť žalobkyni vyjadriť sa na ňom k podkladom rozhodnutia alebo aby navrhla jeho doplnenie, keďže tak mohla bez problémov urobiť aj písomnou formou. Ústne pojednávanie nebolo podľa kasačného súdu nutné nariaďovať tiež s ohľadom na obsah administratívneho spisu, z ktorého bolo zrejmé, že žalobkyňa nevlastní listinu preukazujúcu prechod predmetného majetku na štát resp. inú právnickú osobu a ani z iných listín získaných konajúcim orgánom nebolo možné preukázať prechod vlastníctva žiadaných pozemkov, ani ustáliť existenciu niektorého z taxatívne uvedených dôvodov reštitučného zákona na navrátenie žiadaných pozemkov, dokonca ani presne identifikovať pozemky, ktoré majú byť predmetom reštitúcie. Ústne konanie by tak neprispelo k objasneniu veci, ani k odstráneniu nedostatkov.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa taktiež nestotožnil s právnym záverom krajského súdu o nezrozumiteľnosti rozhodnutia žalovaného, keď tento mal v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia uviesť, že nie je možné preukázať prechod vlastníctva prídelu na štát alebo inú právnickú osobu a na druhej strane poukázal, že prídel bol odňatý pre neplnenie povinnosti prídelcu. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol: „OÚ OOP poukazuje na to, že podľa nariadenia č. 104/45 Zb. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Zb. SNR. sa prídeľovali nehnuteľnosti do vlastníctva a pozemkoknižné prevedenie prídelu malo obstaráť Poverenictvo SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu na vlastné trovy. Nebolo povinnosťou prídelcu zabezpečiť zaknihovanie do pozemkovej knihy. Tieto zápisy už nemali konštitutívny ale iba deklaratórny charakter, keďže vlastníctvo prídelcov vzniklo dňom vydania výmeru o vlastníctve pôdy alebo o prídele do vlastníctva alebo prevzatím držby prídelenej pôdy, ak bola pridelená prídelovou listinou. OÚ OOP nesúhlasí s odvolaním účastníčky konania v tom smere, že k odňatiu predmetných nehnuteľností jej právnych predchodcov došlo bez právneho dôvodu. Základnou podmienkou pre pridelenie predmetných nehnuteľností do vlastníctva bola povinnosť prídelcu na nadobudnutej pôde osobne hospodáriť so starostlivosťou riadneho hospodára. Vlastnícke právo prídelcu bolo teda v zmysle príslušného nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. obmedzené povinnosťou prídelcu na pridelennej pôde osobne hospodáriť so starostlivosťou riadneho hospodára. Pokiaľ stanovené podmienky vlastníka neplnil, mohol mu byť predmetný prídel s poukazom na § 23 ods. 2 odňatý, čo bolo dôsledkom aplikácie prídelových predpisov. Odňatie prídelov bolo dôsledkom aplikácie prídelových predpisov na vzniknutú situáciu, nie dôsledkom politickej perzekúcie. Vo veci uplatneného reštitučného nároku účastníčky konania nebolo preukázané, za akých okolností malo vlastnícke právo jej právnych

predchodcov prejsť na štát alebo inú právnickú osobu. Preto OÚ PLO nemohol vyvodiť záver, či takýto prechod naplnil znaky politickej perzekúcie a je daný niektorý z taxatívne uvedených dôvodov v § 3 ods. L 2. a 3 reštitučného zákona. Preto OÚ OOP dôvod odvolania vo vzťahu k prechodu vlastníctva bez právneho dôvodu považuje za nedôvodný.“ Z uvedeného je pre kasačný súd zjavné, že žalovaný v odôvodnení rozhodnutia vzhľadom k neexistencii listiny preukazujúcej prechod vlastníctva pozemkov na štát resp. inú právnickú osobu len poukázal aj na ďalší možný dôvod odňatia prídeltu, ktorý by zároveň vysvetľoval prečo absentuje požadovaná listina. Žiadne závery však vzhľadom na uvedenú úvahu nevyvodil, preto kasačný súd argumentáciu krajského súdu o nezrozumiteľnosti odôvodnenia rozhodnutia žalovaného nepovažoval za správnu.

35. K uvedenému považuje kasačný súd za dôležité poukázať na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 127/2010-35 zo dňa 22.06.2010 (ktorého časť cituje aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku) a dať do popredia skutočnosť, že reštitučné zákony boli vydané s cieľom zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom v týchto zákonoch špecifikovaného majetku v období rokov 1948 až 1989. To znamená, že právny poriadok predpokladá, že nebude možné napraviť resp. zmierniť všetky následky minulých majetkových a iných krívd spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. K splneniu cieľa a účelu reštitučných zákonov sa tak vyžaduje, aby všetky orgány verejnej moci vychádzali z tejto špeciálnej úpravy pri posudzovaní nárokov osôb, ktorých majetok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, a hlavne aby v tom duchu interpretovali zákonom ustanovené okolnosti, v dôsledku ktorých došlo k prechodu majetku, a to predovšetkým tam, kde orgán verejnej moci musí vychádzať z vlastnej úvahy. V duchu uvedeného kasačný súd ustálil, že orgány verejnej správy s náležitou zodpovednosťou interpretovali a aplikovali príslušné zákony za súčasného dodržiavania základných práv a slobôd, preto žalovaný rozhodol správne, ak potvrdil prvoinštančné správne rozhodnutie o zastavení reštitučného konania.

36. Kasačný súd sa tak v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami orgánov verejnej správy ako aj s ich právnym posúdením, v konaní, ani v rozhodnutiach týchto orgánov nezistil porušenie žiadneho z ustanovení Správneho poriadku ani iného právneho predpisu. Správne rozhodnutia oboch inštancií obsahujú všetky náležitosti v zmysle § 47 Správneho poriadku, výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, v odôvodnení orgány verejnej správy uviedli skutočnosti, ktoré boli podkladom rozhodnutia, akými úvahami boli vedené pri hodnotení dôkazov a ako sa vyrovnali s návrhmi a námietkami žalobkyne a s jej vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

37. Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že sa mu javí naivná predstava správneho súdu, že ďalšou činnosťou orgánu verejnej správy, vzhľadom na predchádzajúcu všemožnú no bohužiaľ neúspešnú aktivitu orgánu verejnej správy v získavaní dôkazov, bude tentokrát výsledok iný. Nemožno predpokladať, že po vyše 13 rokoch od podania žiadosti o navrátenie vlastníctva pozemkov, počas ktorých sa žalobkyni ani orgánu verejnej správy nepodarilo odstrániť nedostatok predmetnej žiadosti doplnením potrebných dokladov, dôjde pri ďalšej činnosti orgánu verejnej správy k získaniu kľúčového dokumentu.

38. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že námietky v nej obsiahnuté sú dôvodné a zároveň spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia krajského súdu, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 462 ods. 1 S.s.p. napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

39. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysel ustanovenia § 469 S.s.p. viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Preto bude povinnosťou správneho súdu prvej inštancie v ďalšom konaní postupovať vo vyššie načrtnutej línii, znovu vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodniť.

40. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobkyni,

ktorá v tomto konaní nemala úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.).

41. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.